

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവമേതത്പുരാ പുഷ്പ്ടോ മൈത്രേയോ ഭഗവാൻ കില |
ക്ഷത്രതാ വനം പ്രവിഷ്ടേന ത്യക്ത്വാ സ്വഗൃഹമുദ്ധിമത് ॥ 1 ॥

യദ്വാ അയം മന്ത്രകൃദ്യോ ഭഗവാനഖിലേശ്വരഃ |
പൗരവേന്ദ്രഗൃഹം ഹിത്വാ പ്രവിവേശാത്മസാത്കൃതം ॥ 2 ॥

രാജോവാച

കുത്ര ക്ഷത്തുർഭഗവതാ മൈത്രേയേണാസ സംഗമഃ |
കദാ വാ സഹ സംവാദ ഏതദ്വർണയ നഃ പ്രഭോ ॥ 3 ॥

ന ഹൃൽപാർഥോദയസ്തസ്യ വിദുരന്യാമലാത്മനഃ |
തസ്മിൻ വരീയസി പ്രശ്നഃ സാധുവാദോപബൃംഹിതഃ ॥ 4 ॥

സൂത ഉവാച

സ ഏവമുഷിവർയോഽയം പുഷ്പ്ടോ രാജ്ഞാ പരീക്ഷിതാ |
പ്രത്യാഹ തം സുബഹുവിത്പ്രീതാത്മാ ശ്രൂയതാമിതി ॥ 5 ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

യദാ തു രാജാ സ്വസുതാനസാധുൻ
പുഷ്പണന്നധർമേണ വിനഷ്ടദൃഷ്ടിഃ |

ഭ്രാതൃർയവിഷ്ഠസ്യ സുതാൻ വിബന്ധുൻ
പ്രവേശ്യ ലാക്ഷാഭവനേ ദദാഹ || 6 ||

യദാ സഭായാം കുരുദേവദേവ്യാഃ
കേശാഭിമർശം സുതകർമ്മ ഗർഹ്യം |
ന വാരയാമാസ നൃപഃ സ്നനുഷ്ഠായാഃ
സ്വാസ്രൈശ്ചരന്ത്യാഃ കുചകുങ്കുമാനി || 7 ||

ദ്യുതേ ത്വധർമേണ ജിതസ്യ സാധോഃ
സത്യാവലംബസ്യ വനാഗതസ്യ |
ന യാചതോഽദാത്സമയേന ദായം
തഥോ ജുഷാണോ യദജാതശരത്രോഃ || 8 ||

യദാ ച പാർഥപ്രഹിതഃ സഭായാം
ജഗദ്ഗുരുർയാനി ജഗാദ കൃഷ്ണഃ |
ന താനി പുംസാമമൃതായനാനി
രാജോരു മേനേ ക്ഷതപുണ്യലേശഃ || 9 ||

യദോപഹൂതോ ഭവനം പ്രവിഷ്ടോ
മന്ത്രായ പൃഷ്ടഃ കില പൂർവജേന |
അഥാഹ തൻമന്ത്രദൃശാം വരീയാൻ
യൻമന്ത്രിണോ വൈദുരികം വദന്തി || 10 ||

അജാതശരത്രോഃ പ്രതിയച്ഛ ദായം
തിതിക്ഷതോ ദുർവിഷഹം തവാഗഃ |
സഹാനുജോ യത്ര വൃകോദരാഹിഃ
ശ്വസൻ രുഷാ യത്ത്വമലം ബിഭേഷി || 11 ||

പാർഥാംസ്തു ദേവോ ഭഗവാൻമുകുന്ദോ
ഗൃഹീതവാൻ സ ക്ഷിതിദേവദേവഃ |

ആസ്തേ സ്വപുർയാം യദുദേവദേവോ
വിനിർജിതാശേഷനുദേവദേവഃ || 12 ||

സ ഏഷ ദോഷഃ പുരുഷദ്വിധാസ്തേ
ഗൃഹാൻ പ്രവിഷ്ടോ യമപത്യമത്യാ |
പുഷ്ണാസി കൃഷ്ണാദിമുഖോ ഗതശ്രീ -
സ്ത്യജാശ്വശൈവം കുലകൗശലായ || 13 ||

ഇത്യുചിവാംസ്തത്ര സുയോധനേന
പ്രവൃദ്ധകോപസ്ഫുരിതാധരേണ |
അസത്കൃതഃ സത്സ്പൃഹണീയശീലഃ
ക്ഷത്താ സകർണാനുജസൗഖലേന || 14 ||

ക ഏനമത്രോപജുഹാവ ജിഹ്മം
ദാസ്യഃ സുതം യദ്ബലിനൈവ പുഷ്ടഃ |
തസ്മിൻ പ്രതീപഃ പരകൃത്യ ആസ്തേ
നിർവാസ്യതാമാശു പുരാച്ഛസാനഃ || 15 ||

സ ഇത്ഥമത്യുൽബണകർണബാണൈ -
ർഭ്രാതഃ പുരോ മർമസു താഡിതോഽപി |
സ്വയം ധനുർദ്വാരി നിധായ മായാം
ഗതവ്യഥോഽയാദുരു മാനയാനഃ || 16 ||

സ നിർഗതഃ കൗരവപുണ്യലബ്ധോ
ഗജാഹ്വയാത്തീർഥപദഃ പദാനി |
അൻവാക്രമത്പുണ്യചികീർഷയോർവ്യാം
സ്വധിഷ്ഠിതോ യാനി സഹസ്രമൂർതിഃ || 17 ||

പുരേഷു പുണ്യോപവനാദ്രികുഞ്ജേ -
ഷ്വപങ്കതോയേഷു സരിത്സരഃസു |

അനന്തലിംഗൈഃ സമലങ്കൃതേഷു
 ചചാര തീർത്ഥായതനേഷ്യനന്യഃ || 18 ||

ഗാം പര്യടൻമേധ്യവിവിക്തവൃത്തിഃ
 സദാഽപ്ലുതോഽധഃശയനോഽവധൂതഃ |
 അലക്ഷിതഃ സ്വൈരവധൂതവേഷോ
 വ്രതാനി ചേരേ ഹരിതോഷണാനി || 19 ||

ഇത്ഥം വ്രജൻ ഭാരതമേവ വർഷം
 കാലേന യാവദ്ഗതവാൻ പ്രഭാസം |
 താവച്ഛശാസ ക്ഷിതിമേകചക്രാ -
 മേകാതപത്രാമജിതേന പാർഥഃ || 20 ||

തത്രാഥ ശുശ്രാവ സുഹൃദ്വിനഷ്ടിം
 വനം യഥാ വേണുജവഹ്നിസംശ്രയം |
 സംസ്പർധയാ ദഗ്ധമമാനുശോചൻ
 സരസ്വതീം പ്രത്യഗിയായ തുഷ്ണീം || 21 ||

തസ്യാം ത്രിതസ്യാശനസോ മനോശ്ച
 പൃഥോരമാഗേരസിതസ്യ വായോഃ |
 തീർഥം സുദാസസ്യ ഗവാം ഗുഹസ്യ
 യച്ഛാദ്ധദേവസ്യ സ ആസിഷേവേ || 22 ||

അന്യാനി ചേഹ ദ്വിജദേവദേവൈഃ
 കൃതാനി നാനായതനാനി വിഷ്ണോഃ |
 പ്രത്യംഗമുഖ്യാങ്കിതമന്ദിരാണി
 യദുർശനാത്കൃഷ്ണമനുസ്മരന്തി || 23 ||

തതസ്ത്വതിവ്രജ്യ സുരാഷ്ട്രമൃദ്ധം
 സൗവീരമത്സ്യാൻ കുരുജാംഗലാംശ്ച |

കാലേന താവദ്യമുനാമുപേത്യ

തത്രോദ്ധവം ഭാഗവതം ദദർശ || 24 ||

സ വാസുദേവാനുചരം പ്രശാന്തം

ബൃഹസ്പതേഃ പ്രാക് തനയം പ്രതീതം |

ആലിംഗ്യ ഗാഢം പ്രണയേന ഭദ്രം

സ്വാനാമപൃച്ഛദ്ഭഗവത്പ്രജാനാം || 25 ||

കച്ചിത്പുരാണൗ പുരുഷൗ സ്വനാഭ്യ -

പാദ്മാനുവൃത്തേത്യഹ കിലാവതീർണൗ |

ആസാത ഉർവ്വാഃ കുശലം വിധായ

കൃതക്ഷണൗ കുശലം ശൂരഗേഹേ || 26 ||

കച്ചിത്കുരുണാം പരമഃ സുഹൃന്നോ

ഭാമഃ സ ആസ്തേ സുഖമംഗ ശൗരിഃ |

യോ വൈ സ്വസ്ത്യുണാം പിതൃവദുദാതി

വരാൻ വദാൻയോ വരതർപണേന || 27 ||

കച്ചിദ്വരുമാധിപതിർയദുനാം

പ്രദുഗ്ദ്ധ്വേന ആസ്തേ സുഖമംഗ വീരഃ |

യം രുക്മിണീ ഭഗവതോഽഭിലേഭേ

ആരാധ്യ വിപ്രാൻ സ്മരമാദിസർഗേ || 28 ||

കച്ചിത്സുഖം സാത്വതവൃഷ്ണിഭോജ -

ദാശാർഹകാണാമധിപഃ സ ആസ്തേ |

യമഭ്യഷിഞ്ചുച്ഛതപത്രനേത്രോ

നൃപാസനാശാം പരിഹൃത്യ ദൂരാത് || 29 ||

കച്ചിദ്ധരേഃ സൗമ്യ സുതഃ സദൃക്ഷ

ആസ്തേഽഗ്രണീ രമിനാം സാധു സാംബഃ |

അസൂത യം ജാംബവതീ വ്രതാവ്യുതാ

ദേവം ഗുഹം യോഽംബികയാ ധൃതോഽഗ്രേ || 30 ||

ക്ഷേമം സ കച്ചിദ്യുധുധാന ആസ്തേ

യഃ ഫാൽഗുനാൽലബ്ധധനുരഹസ്യഃ |

ലേഭേഭ്ജസാധോക്ഷജസേവയൈവ

ഗതിം തദീയാം യതിഭിർദുരാപാം || 31 ||

കച്ചിദ് ബുധഃ സ്വസ്ത്യനമീവ ആസ്തേ

ശ്വഹൽകപുത്രോ ഭഗവത്പ്രപന്നഃ |

യഃ കൃഷ്ണപാദാങ്കിതമാർഗപാംസു -

ഷ്വചേഷ്ടത പ്രേമവിഭിന്നധൈര്യഃ || 32 ||

കച്ചിച്ഛിവം ദേവകഭോജപുത്രോ

വിഷ്ണുപ്രജായാ ഇവ ദേവമാതുഃ |

യാ വൈ സ്വഗർഭേണ ദധാര ദേവം

ത്രയീ യഥാ യജ്ഞവിതാനമർഥം || 33 ||

അപിസ്വിദാസ്തേ ഭഗവാൻ സുഖം വോ

യഃ സാത്വതാം കാമദുഃഖോഽനിരുദ്ധഃ |

യഥാമനന്തി സ്ഥ ഹ ശബ്ദയോനിം

മനോമയം സത്ത്വതുരീയതത്ത്വം || 34 ||

അപിസ്വിദന്ധേ ച നിജാത്മദൈവ -

മനന്യവൃത്തയാ സമനുവ്രതാ യേ |

ഹൃദീകസത്യാത്മജചാരുദേഷ്ണ -

ഗദാദയഃ സ്വസ്തി ചരന്തി സൗമ്യ || 35 ||

അപി സ്വദോർഭ്യാം വിജയാച്ഛതാഭ്യാം

ധർമേണ ധർമഃ പരിപാതി സേതും |

ദുർയോധനോഽതപ്യത യത്സഭായാം
സാമ്രാജ്യലക്ഷ്മ്യാ വിജയാനുവൃത്തത്യാ || 36 ||

കിം വാ കൃതാഘേഷ്വഘമത്യമർഷീ
ഭീമോഽഹിവദ്ദീർഘതമം വ്യമുഞ്ചത് |
യസ്യാംഘ്രിപാതം രണഭൂർന സേഹേ
മാർഗം ഗദായാശ്ചരതോ വിചിത്രം || 37 ||

കച്ചിദ്യശോധാ രഥയുഥപാനാം
ഗാണധീവധൻവോപരതാരിരാസ്തേ |
അലക്ഷിതോ യച്ഛരകൂടഗുഡോ
മായാകിരാതോ ഗിരിശസ്തുതോഷ || 38 ||

യമാവുതസ്വിത്തനയൗ പുമായാഃ
പാർഥൈർവൃതൗ പക്ഷ്മഭിരക്ഷിണീവ |
രേമാത ഉദ്രായ മൃധേ സ്വരികുംഭം
പരാത്സുപർണാവിവ വജ്രിവക്ത്രാത് || 39 ||

അഹോ പുഥാപി ധ്രിയതേർഭകാർഥേ
രാജർഷിവർയേണ വിനാപി തേന |
യസ്ത്യേകവീരോഽധിരഥോ വിജിഗൃ
ധനുർദ്വിതീയഃ കകുഭശ്ചതസ്രഃ || 40 ||

സൗമ്യാനുശോചേ തമധഃപതന്തം
ഭ്രാത്രേ പരേതായ വിദുഭൂഹേ യഃ |
നിർയാപിതോ യേന സുഹൃത്വപൂർയാ
അഹം സ്വപുത്രാൻ സമനുവ്രതേന || 41 ||

സോഽഹം ഹരേർമർത്യവിധംബനേന
ദൃശോ നൃണാം ചാലയതോ വിധാതുഃ |

നാൻയോപലക്ഷ്യഃ പദവീം പ്രസാദാ -

ചരാമി പശ്യൻ ഗതവിസ്ഥയോഽത്ര || 42 ||

നൂനം നൃപാണാം ത്രിമദോത്പമാനാം

മഹീം മുഹുശ്ചാലയതാം ചമുഭിഃ |

വധാത്പ്രപന്നാർതിജിഹീർഷയേശോ -

പ്രപൃപൈക്ഷതാഘം ഭഗവാൻ കുരുണാം || 43 ||

അജസ്യ ജൻമോത്പഥനാശനായ

കർമാൺയകർതൃർഗ്രഹണായ പുംസാം |

നൻവന്യഥാ കോഽർഹതി ദേഹയോഗം

പരോ ഗുണാനാമുത കർമതന്ത്രം || 44 ||

തസ്യ പ്രപന്നാഖിലലോകപാനാ -

മവസ്ഥിതാനാമനുശാസനേ സ്വേ |

അർഥായ ജാതസ്യ യദുഷ്യജസ്യ

വാർതാം സഖേ കീർതയ തീർഥകീർതേഃ || 45 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

തൃതീയസ്കന്ധേ വിദുരോദ്ധവസംവാദേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ||